

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องความพึงพอใจของประชาชนต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกงสุวรรณค์ อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อประกอบในการศึกษาวิจัย ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ
3. แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงาน
4. แผนพัฒนาสามปี
5. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกงสุวรรณค์
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1. ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นนั้น ได้มีผู้ที่ให้ความหมายหรือคำนิยามไว้มากมาย ซึ่งส่วนใหญ่แล้วคำนิยามเหล่านั้นต่างมีหลักการที่สำคัญและคล้ายคลึงกัน ดังนี้

ประทาน คงฤทธิศึกษากร (2537 : 30) อธิบายไว้ว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง ระบบการปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐและโดยนัยนี้จะเกิดองค์การที่ทำหน้าที่ปกครองโดยคนในท้องถิ่นนั้น ๆ องค์การนี้จัดตั้งและถูกควบคุมโดยรัฐบาล แต่ก็มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเอง

โกวิท พวงงาม (2550 : 13) กล่าวไว้ว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การที่องค์กรหนึ่งมีพื้นที่อาณาเขตของตน มีประชากร มีรายได้ตามที่หลักเกณฑ์กำหนด โดยมีอำนาจและมีอิสระในการปกครองตนเอง มีการบริหารการคลังของตน รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่ให้บริการในด้านต่าง ๆ แก่ประชาชน ซึ่งประชาชนในพื้นที่ดังกล่าว

จะมีส่วนร่วมในการบริหารและปกครองตนเอง อาทิ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไข ปัญหาในชุมชน หรือการมีส่วนร่วมในการบริหารและการปกครองตนเอง โดยผ่านตัวแทน ที่มาจากการเลือกตั้ง เช่น การมีสภาท้องถิ่น เป็นต้น

อุทัย หิรัญโค (2523 : 2) กล่าวไว้ว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครองและ ดำเนินกิจการบางอย่าง โดยดำเนินการกันเองเพื่อบำบัดความต้องการของตน การบริหารงานของท้องถิ่นมีการจัดเป็นองค์การมีเจ้าหน้าที่ซึ่งประชาชนเลือกตั้งขึ้นมา ทั้งหมดหรือบางส่วน ทั้งนี้มีความเป็นอิสระในการบริหารงาน แต่รัฐบาลต้องควบคุม ด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม จะปราศจากการควบคุมของรัฐบาลได้หรือไม่ เพราะ การปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำให้เกิดขึ้น

ประหยัด หงส์ทองคำ (2526 : 7) กล่าวไว้ว่า การปกครองตามระบอบ ประชาธิปไตย หลักการที่สำคัญในการจัดระเบียบการปกครองประเทศตามอุดมการณ์ ของประชาธิปไตยประการหนึ่งได้แก่ การกระจายอำนาจ ซึ่งรัฐบาลทุกประเทศจะต้อง จัดให้มี และส่งเสริมรูปแบบการปกครองตนเองของราษฎรขึ้นในท้องถิ่นต่าง ๆ ให้สมบูรณ์ ที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสถาบันการเมืองระดับพื้นฐาน ที่จะฝึกฝนให้พลเมืองเกิดความรู้ความเข้าใจในกลไกและกระบวนการทางการเมืองระบอบ ประชาธิปไตยอย่างแท้จริง เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลาง มาปฏิบัติเพื่อให้สนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพและ ตรงเป้าหมาย

ลิจิต ธีระเวทิน (2541 : 386) กล่าวไว้ว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นการ ปกครองโดยวิธีการซึ่งหน่วยการปกครองในท้องถิ่น ได้มีการเลือกตั้งผู้ทำหน้าที่ปกครอง โดยอิสระและได้รับอำนาจโดยอิสระ โดยความรับผิดชอบซึ่งตนสามารถที่จะใช้ได้ โดยปราศจากการควบคุมของหน่วยการปกครองส่วนภูมิภาคและส่วนกลาง แต่การปกครอง ท้องถิ่นยังอยู่ภายใต้บังคับว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศ มิใช่ว่าได้กลายเป็นรัฐอธิปไตย

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง องค์กรท้องถิ่นซึ่งเกิดขึ้นโดยการกระจายอำนาจการปกครองของรัฐบาลกลาง มีฐานะเป็น องค์กรที่ทำหน้าที่ในการปกครองและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสนองต่อความต้องการ ของประชาชนในท้องถิ่นนั้นตามนโยบายและแนวทางที่กำหนด โดยรัฐบาลกลางจะกำหนด ขอบเขต อำนาจหน้าที่ ถึงแม้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีความเป็นอิสระในการ

ปกครองตนเอง และบริหารกิจกรรมต่าง ๆ ในท้องถิ่น แต่ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมและดูแลจากรัฐบาลกลาง

2. ลักษณะของการปกครองท้องถิ่น

เนื่องจากการปกครองท้องถิ่นในรูปของการปกครองตนเอง (Local Government) เป็นการปกครองที่ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น และการมีอำนาจอิสระในการปกครองตนเองภายใต้กฎหมายของรัฐหรือประเทศนั้น ๆ ดังนั้น ลักษณะการปกครองท้องถิ่นที่สำคัญ ดังนี้ (สนธิ บำงษ์ขัน. 2547 : 5-7)

2.1 มีสถานะตามกฎหมาย (Legal Status) หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีการจัดตั้งขึ้นโดยกฎหมาย เช่น ประเทศไทยมีการกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ

2.2 มีพื้นที่ตามกฎหมาย (Area and Levels) หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีพื้นที่การปกครองที่แน่นอนและชัดเจน และควรจะต้องมีการแบ่งระดับการปกครองท้องถิ่นว่ามีกี่ระดับ เช่น ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ เป็นต้น เกณฑ์ที่ใช้ในการกำหนดพื้นที่และระดับของการปกครองท้องถิ่นมีมากมาย เช่น สภาพทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ความสำนึกในการปกครองตนเองของประชาชน ประสิทธิภาพในการบริหารรายได้ และความหนาแน่นของประชากร เป็นต้น สำหรับประเทศไทยมีเกณฑ์การจัดตั้งและยกฐานะหน่วยการปกครองท้องถิ่น 3 ประการ คือ รายได้ย้อนหลัง 3 ปี ไม่รวมเงินอุดหนุน ประชากร และขนาดพื้นที่

2.3 มีการกระจายอำนาจหน้าที่ (Devolution of Power and Function) การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีการกระจายอำนาจการปกครองไปให้ท้องถิ่น โดยการกำหนดอำนาจและหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นไว้ในกฎหมายอย่างชัดเจน ดังนั้น การที่หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะมีอำนาจและหน้าที่มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมืองการปกครองเป็นสำคัญ

2.4 มีความเป็นนิติบุคคล (Artificial Person) หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องเป็นองค์กรนิติบุคคลโดยเอกเทศจากองค์กรของรัฐบาลกลาง ทั้งนี้เพื่อการดำเนินงานที่ถูกต้องตามกฎหมายและเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของตน เพราะหน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีงบประมาณ ทรัพย์สิน หนี้สิน และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเป็นของตนเอง

2.5 มีการเลือกตั้ง (Election) การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่มาจาก การเลือกตั้งโดยประชาชนในท้องถิ่นเป็นสำคัญ กล่าวคือ จะต้องให้สิทธิแก่ประชาชนในท้องถิ่นในการเลือกตั้งคณะเจ้าหน้าที่ผู้บริหารการปกครองทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อแสดงถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน (Political Participation)

2.6 มีอำนาจอิสระ (Autonomy) หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องไม่อยู่ในสายการบังคับบัญชาของหน่วยงานของรัฐบาลกลางและมีอำนาจอิสระในการกำหนดนโยบายและการบริหารงานภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย สามารถกำหนดนโยบายออกกฎข้อบังคับเพื่อกำกับควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายหรือความต้องการของท้องถิ่น และสามารถใช้ดุลพินิจของตนเองในการปฏิบัติกิจการในขอบเขตของกฎหมายโดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลาง

2.7 มีงบประมาณของตนเอง หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ (Revenue) จัดเก็บภาษีตามขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจในการจัดเก็บ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า

2.8 มีการกำกับดูแลของรัฐ หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีฐานะเป็นหน่วยการปกครองระดับรองของรัฐและอยู่ในการกำกับดูแลของรัฐ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของประชาชนส่วนรวมและความมั่นคงแห่งรัฐ

สรุปได้ว่า ลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่น ต้องมีสถานะตามกฎหมาย มีพื้นที่อาณาเขตชัดเจน มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกำหนด มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาและผู้บริหาร มีอิสระในการปกครองตนเอง มีการจัดองค์กรเป็นสองฝ่าย ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองโดยการเลือกตั้ง และมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองท้องถิ่น

3. รูปแบบองค์กรปกครองท้องถิ่นของไทย

ปัจจุบันการปกครองท้องถิ่นของไทย ได้แบ่งออกเป็น 4 รูปแบบ ดังนี้ (สนธิ บายยังัน. 2547 : 26-27)

3.1 องค์กรบริหารส่วนจังหวัด

องค์กรบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติองค์กรบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 (ฉบับที่ 3) แก้ไข

เพิ่มเติม พ.ศ. 2546 กำหนดพื้นที่จังหวัดเป็นพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด แบ่งโครงสร้างการบริหารงานออกเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ

3.2 เทศบาล

เทศบาล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 (ฉบับที่ 12) แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2546 ปัจจุบันได้แบ่งเทศบาลออกเป็น 3 ประเภท คือ เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร

3.3 องค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (ฉบับที่ 5) แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2546 มีหลักเกณฑ์ในการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นจากสภาตำบลที่มีรายได้ (โดยไม่รวมเงินอุดหนุน) ในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท ได้รับการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น

3.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ประกอบด้วย

3.4.1 กรุงเทพมหานคร (กทม.) เป็นการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล เป็นราชการส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบการบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2548 โครงสร้างกรุงเทพมหานครประกอบด้วย สภากรุงเทพมหานคร และผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

3.4.2 เมืองพัทยา เป็นการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล เป็นราชการส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบการบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542 โครงสร้างเมืองพัทยา ประกอบด้วย สภาเมืองพัทยา และ ปลัดเมืองพัทยา

4. องค์การบริหารส่วนตำบล

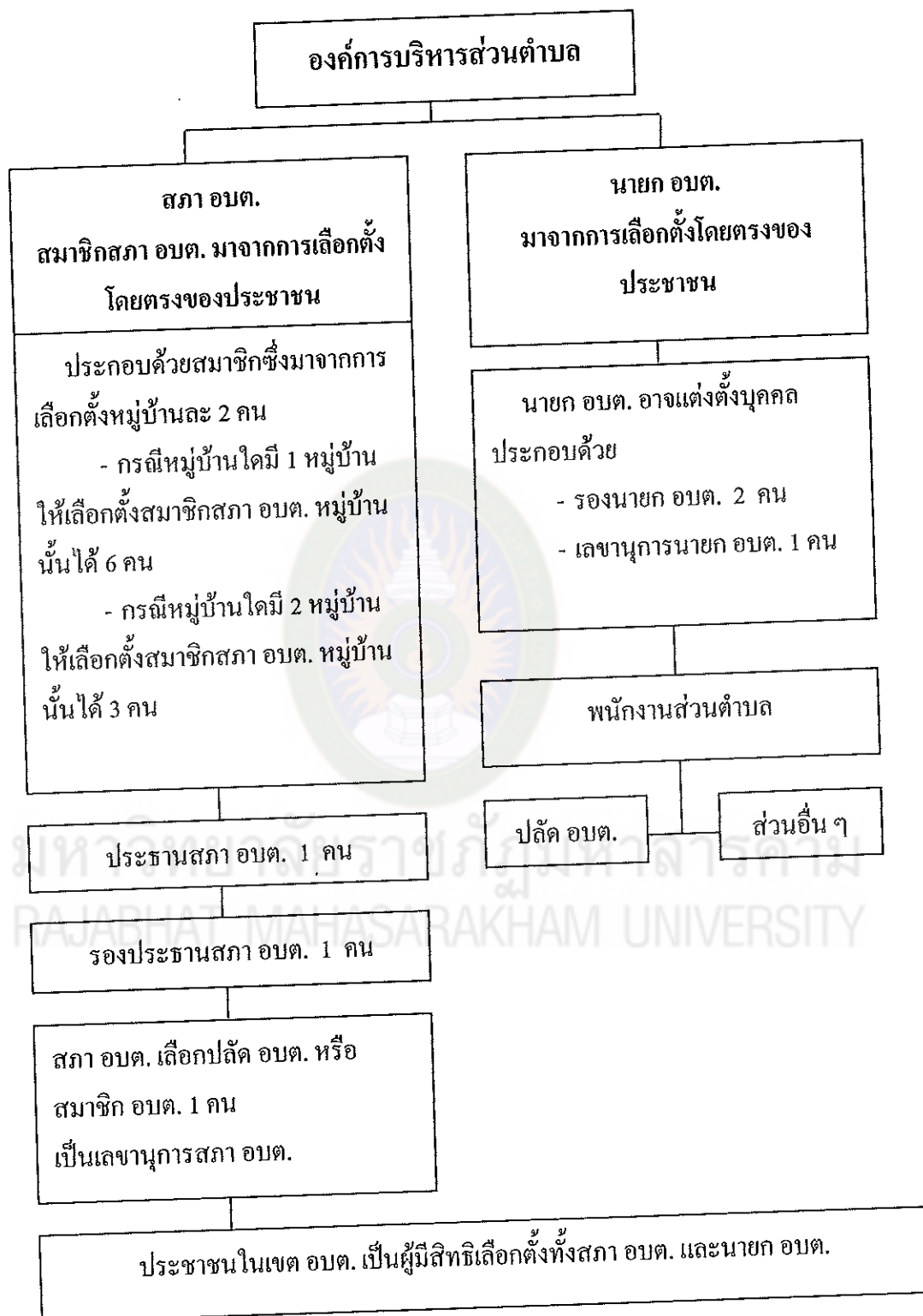
การบริหารงานระดับตำบลได้มีขึ้นตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช 2475 โดยกำหนดให้หลายบ้านรวมกันเป็นหมู่บ้าน มีผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ดูแล และหมู่บ้านหลายหมู่บ้านรวมกันเป็นตำบลมีกำนันเป็นผู้ดูแล นอกจากนั้นยังกำหนดให้มีคณะกรรมการตำบลขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่กำนันเกี่ยวกับการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของกำนัน ต่อมาได้มีการปรับปรุงโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการตำบลอีกหลายครั้ง จนกระทั่งมีการจัดตั้งสภาตำบลตามประกาศ

ของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2516 แต่สภาตำบลที่จัดตั้งขึ้นตามประกาศของคณะปฏิวัติยังไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ไม่มีอำนาจหน้าที่ชัดเจน ไม่มีบุคลากร ผู้ปฏิบัติงานของตนเอง และมีรายได้น้อย ทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและไม่สามารถบริหารงานเพื่อสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างเต็มที่ ทำให้มีการผลักดันให้มีการตราพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ขึ้นในเวลาต่อมา และได้มีการยกฐานะสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล (เขาวนัวัศ เสนพงศ์. 2546 : 127-128)

4.1 โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ได้บัญญัติให้พื้นที่ของตำบลที่อยู่นอกเขตเทศบาล เมืองพัทยา หรือสุขาภิบาล ซึ่งหมายถึงพื้นที่ส่วนที่ซ้อนอยู่กับพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นสภาตำบลซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีฐานะเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น (เขาวนัวัศ เสนพงศ์. 2546 : 128)

โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลใหม่เกิดจากการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หมวดว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น ประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล โครงการองค์การบริหารส่วนตำบล ดังแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล (โครงสร้างปัจจุบัน)

ที่มา : การปกครองท้องถิ่นไทย. โกวิทย์ พวงงาม. 2550 : 157.

4.2 อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2548 : 75-89)

ตามมาตรา 67 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

1. จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
2. รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ

รวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

3. ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
4. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
5. ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
6. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
7. คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
8. บำรุงรักษาศิลปะจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอัน

ดีของท้องถิ่น

9. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

ตามมาตรา 68 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล อาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

1. ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
2. ให้มีและบำรุงไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
3. ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
4. ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ และ

สวนสาธารณะ

5. ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
6. ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
7. บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพ

8. การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

9. หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล

10. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม

11. กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์

12. การท่องเที่ยว

13. การผังเมือง

ตามมาตรา 69 อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามมาตรา 66 มาตรา 67 และมาตรา 68 นั้น ไม่เป็นการตัดอำนาจหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรม หรือองค์กร หรือหน่วยงานของรัฐในอันที่จะดำเนินกิจการใด ๆ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในตำบล แต่ต้องแจ้งให้องค์การบริหารส่วนตำบลทราบล่วงหน้าตามสมควร ในกรณีนี้หากองค์การบริหารส่วนตำบลมีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจการดังกล่าว ให้กระทรวง ทบวง กรม หรือองค์กร หรือหน่วยงานของรัฐ นำความเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบลไปประกอบการพิจารณาดำเนินกิจการนั้นด้วย

ตามมาตรา 69 (1) การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ขององค์การบริหารส่วนตำบล การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับว่าด้วยการนั้น และหลักเกณฑ์ วิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

ตามมาตรา 46 สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล
2. พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบล ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม
3. ควบคุมการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

ตามมาตรา 59 นายกองค้การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมายและรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ
  2. สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล
  3. แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกองค้การบริหารส่วนตำบลและเลขานุการนายกองค้การบริหารส่วนตำบล
  4. วางระเบียบเพื่อให้งานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย
  5. รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล
  6. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น
- มาตรา 66 องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจสังคม และวัฒนธรรม

แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ

1. ความหมายของความพึงพอใจ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2546 (2546 : 775) นิยามไว้ว่า พพอใจ ชอบ โดยทั่วไปการศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจ มักนิยมศึกษากันในสองมิติ คือ มิติความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงาน (Job satisfaction) และมิติความพึงพอใจในการรับบริการ (Service satisfaction) มีผู้กล่าวถึงแนวคิดนี้ไว้จำนวนมากในลักษณะใกล้เคียงและสัมพันธ์กับเรื่องทัศนคติ ดังนี้

กิตติมา ปรีดิถก (2539 : 335) กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจในการทำงานเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารงาน ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าองค์ประกอบอื่น ๆ ความพึงพอใจหากเกิดขึ้นที่ใดแล้วที่นั่นย่อมเต็มไปด้วยความตั้งใจทำงานและการให้ความร่วมมือกับหน่วยงาน ดังนั้นจึงเป็นความจำเป็นอย่างยั้งที่ผู้บริหารจะต้องพยายามสร้าง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานให้เกิดขึ้นในหน่วยงาน

กันตยา เพิ่มผล (2543 : 121) กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจในการทำงาน หมายถึง ความรู้สึกของแต่ละบุคคลที่รู้สึกชอบ มีความคิดเห็นที่ดี และทัศนคติในเชิงบวก ต่อการทำงานต่อนายจ้างต่อเพื่อนร่วมงานและต่อองค์กร ก่อให้เกิดผลการทำงานที่มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ

พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์ (2545 : 68) กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจของงาน หมายถึง ทัศนคติทั่ว ๆ ไปของบุคคลที่มีต่องานของเขาบุคคลที่มีความพึงพอใจในงานสูง จะมีทัศนคติที่เป็นบวกต่องานที่ทำ ขณะที่บุคคลไม่มีความพอใจในงานก็จะมีทัศนคติที่เป็นลบต่องานที่ทำ

นภคธ ธนธรรมสถิต และคณะ (2547 : 12) ความพึงพอใจ หมายถึง ทัศนคติ ความรู้สึกของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่มีต่อสิ่งเร้าโดยสิ่งเร้านั้นสามารถตอบสนองความต้องการหรือความคาดหวังของบุคคลนั้น ๆ ได้บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือความคาดหวังที่ตั้งไว้

จิตตินันท์ นันทไพบูลย์ (2551 : 33) กล่าวว่า ความพึงพอใจในการบริการ หมายถึง ภาวการณ์แสดงออกถึงความรู้สึกในทางบวกของบุคคลอันเป็นผลจากการเปรียบเทียบการรับรู้สิ่งที่ได้รับจากการบริการ ไม่ว่าจะเป็นการรับบริการหรือการให้บริการ ในระดับที่ตรงกับการรับรู้สิ่งที่คาดหวังเกี่ยวกับการบริการนั้น ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในงานของผู้ให้บริการ

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบ ยินดี และพอใจต่อการปฏิบัติงานเป็นที่ยอมรับและได้รับการตอบสนองต่องานนั้น ๆ ความพึงพอใจเป็นเรื่องของความรู้สึกที่มีความรู้สึกของบุคคลที่มีต่องานที่ปฏิบัติอยู่ อย่างไรก็ตามก็ดีความพึงพอใจของแต่ละบุคคลไม่มีวันสิ้นสุด เปลี่ยนแปลงได้เสมอตามกาลเวลาและสภาพแวดล้อม จึงมีโอกาที่จะไม่พึงพอใจในการปฏิบัติให้สอดคล้องกับความต้องการของตนเอง

2. ความสำคัญของความพึงพอใจ

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงานและการปฏิบัติงานพบว่า ความพึงพอใจก่อให้เกิดผลการปฏิบัติงาน ดังนั้นความพึงพอใจจึงเป็นตัวกำหนดความสำเร็จและความล้มเหลวในหน่วยงานนั้น

กันตยา เพิ่มผล (2543 : 132) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวัดความพึงพอใจในการทำงานไว้ ดังนี้

1. เพื่อจะได้ทราบถึงสาเหตุของความพึงพอใจในการทำงานและความไม่พึงพอใจในการทำงาน
2. ทำให้เราได้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการทำงานเกี่ยวกับงานที่ออกมา
3. ทำให้เราทราบว่าสภาพแวดล้อมอย่างไรที่มีผลทำให้เกิดความพึงพอใจและไม่พอใจ
4. ทำให้เราทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการทำงานกับการฝึกอบรม การขาดงาน การลาออก และปัญหาอื่น ๆ

การที่จะทราบว่าบุคคลมีความพึงพอใจในการทำงานมากน้อยแค่ไหน เครื่องมือที่ใช้วัดความพึงพอใจในงาน วิธีที่ง่ายที่สุดคือ การถาม โดยให้เขาตอบคำถามเกี่ยวกับงานที่ทำ โดยอาศัยเครื่องมือแบบสอบถามอาจโยการให้เลือกคำตอบคำถามที่กำหนดขึ้น หรือเปิดกว้างให้แสดงความคิดในหัวข้อต่าง ๆ

โกวิทย์ พวงงาม (2549 : 9) กล่าวถึงความสำคัญของความพึงพอใจในการทำงานไว้ว่า

1. ในการทำงานของมนุษย์นั้นขึ้นอยู่กับความพอใจ แม้ว่าการทำงาานั้นจะยุ่งยากมากก็ตาม ความพึงพอใจจะช่วยเสริมความรู้สึกรักอันมีค่าให้คนทำงาน ช่วยลดโอกาสการเป็นปฏิปักษ์ต่องาน
2. ความพึงพอใจเป็นแรงหนุนให้เราทำงานอย่างเต็มที่ มีความขยันขันแข็งในการทำงาน อุทิศเวลาให้แก่งาน มีขวัญและกำลังใจที่ดีขึ้น
3. ความพึงพอใจทำให้บุคคลมีความตั้งใจในการทำงาน ลดการขาดงาน การลางาน การมาทำงานสาย การขาดความรับผิดชอบที่มีต่องาน
4. ความพึงพอใจทำให้บุคคลเกิดความสุขในการทำงาน เพื่อจะได้ประสบความสำเร็จและมีความสุขความพึงพอใจจากความสำเร็จนั้น
5. ความพึงพอใจในการทำงาน มีผลให้บุคคลทำงานโดยไม่คิดจะลาออกหรือหนีคหุคงาน

นอกจากนี้ยังกล่าวว่า ความพึงพอใจจะช่วยเสริมความรู้สึกรักอันมีคุณค่าให้กับคนทำงาน ผู้ที่มีความพึงพอใจในงานมักจะคิดปรับปรุงงานของตน ทำงานอย่างสนุกสนาน และมีความภักดีต่อหน่วยงานสูง

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้งานประสบผลสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานเกี่ยวกับการให้บริการ ซึ่งความสำคัญของความพึงพอใจในการทำงาน เป็นความรู้สึกอันมีคุณค่าให้กับคนทำงานและผู้ที่มีความพึงพอใจในงานมักจะคิด ปรับปรุงงานของตน ทำงานอย่างมีความสุขสนุกสนาน และมีความภักดีต่อหน่วยงานสูง หากบุคคลมีความพึงพอใจสูงย่อมส่งผลต่อความเจริญก้าวหน้าของหน่วยงานตลอดจนทำให้เกิดความศรัทธาในหน่วยงานต่อไป

3. การวัดความพึงพอใจ

ในการวัดความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริการสาธารณะของรัฐนั้น มีนักวิชาการได้ให้แนวทางไว้ ดังนี้

บุญเรือง ขจรศิลป์ (2538 : 137) ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า ความพึงพอใจหรือทัศนคติ เจตคติเป็นการแสดงออกก่อนข้างซับซ้อน จึงเป็นการยากที่จะวัดทัศนคติได้โดยตรง แต่เราสามารถที่จะวัดทัศนคติได้โดยการวัดความคิดเป็นของบุคคล เหล่านั้นแทน ฉะนั้นการวัดความพึงพอใจก็มีขอบเขตจำกัด อาจมีความคลาดเคลื่อนเกิดขึ้น ถ้าบุคคลเหล่านั้นแสดงความคิดเห็นไม่ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริง ซึ่งความคลาดเคลื่อนนี้ ย่อมเกิดขึ้นได้เป็นลักษณะการจัดการทั่ว ๆ ไป โดยเสนอว่าเทคนิคของลิเคิร์ต (Likert) เป็นแบบหนึ่งที่สามารถใช้กับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง ซึ่งสอดคล้องกับบุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธิ (2531 : 189) ซึ่งได้เพิ่มเติมอีกว่าสามารถวัดทัศนคติได้เกือบทุกเรื่องและให้ค่าที่เที่ยงตรงสูงในขณะนั้น

กันตยา เพิ่มผล (2543 : 132) ได้กล่าวถึงเครื่องมือวัดความพึงพอใจในงาน ซึ่งการที่จะทราบว่าบุคคลมีความพึงพอใจในการทำงานมากน้อยสักแค่ไหน วิธีที่ง่ายที่สุดคือ การถาม โดยให้เขาตอบคำถามเกี่ยวกับงานที่ทำงานที่ทำ โดยอาศัยเครื่องมือแบบสอบถาม อาจโดยการให้เลือกคำตอบคำถามที่กำหนดขึ้น หรือเปิดกว้างให้แสดงความคิดในหัวข้อต่าง ๆ

นภดล ชนธรรมสถิต และคณะ (2547 : 15) ให้ทัศนคติเกี่ยวกับการวัดความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจหรือทัศนคติหรือเจตคติเป็นนามธรรม เป็นการแสดงออกก่อนข้างซับซ้อน จึงเป็นการยากที่จะวัดทัศนคติได้โดยตรง แต่เราสามารถวัดทัศนคติได้โดยอ้อม ซึ่งจะทำให้ได้โดยการวัดความคิดเห็นของบุคคลเหล่านั้นแทน ฉะนั้นการวัดความพึงพอใจก็มีขอบเขตจำกัดด้วยอาจมีความคลาดเคลื่อนเกิดจากบุคคลเหล่านั้น แสดงความคิดเห็นไม่ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริง ซึ่งความคลาดเคลื่อนนี้อาจเกิดขึ้นได้

เป็นธรรมชาติของการวัดทั่วไป โดยเสนอว่าเทคนิคของ Likert เป็นแบบหนึ่งที่สามารถเทียบสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง และได้เพิ่มเติมว่าสามารถวัดทัศนคติได้เกือบทุกเรื่อง และให้ค่าที่เที่ยงตรงสูง สำหรับมาตรฐานการวัดความพึงพอใจจริง ๆ นั้น กระทำได้โดยวิธีการ ดังต่อไปนี้

1. การใช้แบบสอบถาม เป็นวิธีการวัดที่นิยมแพร่หลายวิธีหนึ่ง โดยขอร้องผู้ที่เราต้องการให้แสดงความคิดเห็นในแบบฟอร์มที่กำหนดคำตอบให้เลือกหรือตอบคำถามอิสระ คำถามที่ถามอาจจะถามเกี่ยวกับเรื่องการบริหาร เรื่องความสัมพันธ์ ตลอดจนเรื่องสวัสดิการขององค์การที่ผู้ตอบแบบสอบถามทำงานอยู่หรืออื่น ๆ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาข้อสรุปที่แน่นอนต่อไป

2. วัดโดยการสัมภาษณ์ เป็นวิธีที่ต้องใช้เทคนิคและการวางอุบายอย่างมาก ไม่เช่นนั้นจะได้คำตอบซึ่งมีความไม่เที่ยงตรงหรือไม่มีผล

3. การสังเกต วิธีนี้ไม่ค่อยแพร่หลาย และไม่สามารถทำได้ในองค์กรที่มีผู้ปฏิบัติงานมาก ๆ คงทำได้ในองค์กรที่มีผู้ปฏิบัติงานไม่มากนัก ซึ่งวิธีนี้ผู้สังเกตต้องใช้ความพยายามอย่างสูงและต้องใช้เวลา ความถี่ในการสังเกต

สรุปได้ว่า การวัดความพึงพอใจสามารถทำได้หลายวิธี ได้แก่

1. การใช้แบบสอบถาม โดยผู้ออกแบบสอบถาม เพื่อต้องการทราบความคิดเห็น ซึ่งสามารถกระทำได้ในลักษณะกำหนดคำตอบให้เลือกหรือตอบคำถามอิสระคำถามดังกล่าวอาจถามความพอใจในด้านต่าง ๆ

2. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการวัดความพึงพอใจทางตรง ซึ่งต้องใช้เทคนิคและวิธีการที่ดีจะได้ข้อมูลที่เป็นจริง

3. การสังเกต เป็นวิธีวัดความพึงพอใจโดยการสังเกตพฤติกรรมของบุคคลเป้าหมาย ไม่ว่าจะแสดงออกจากการพูดจา กริยา ท่าทาง วิธีนี้ต้องอาศัยการกระทำอย่างจริงจังและสังเกตอย่างมีระเบียบแบบแผน

แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงาน

1. ความหมายของการดำเนินงาน

มีผู้อธิบายความหมายของการดำเนินงานไว้ ดังนี้

สมจิตต์ สุพรรณทัศน์ (2545 : 16) ได้ให้ความหมายของการดำเนินงานไว้ว่า การดำเนินงาน มีความหมายเช่นเดียวกับการปฏิบัติงาน ซึ่งถือว่าเป็นกิจกรรมของสิ่งที่มีชีวิตทุกชนิดที่แสดงออกโดยอาจจะสังเกตได้หรืออาจอยู่ทั้งภายในและภายนอก

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2545 : 30) ได้ให้ความหมายของการดำเนินงานไว้ว่า เป็นพฤติกรรมด้านการปฏิบัติงาน เป็นการใช้ความสามารถที่แสดงออกทางร่างกายรวมทั้งการปฏิบัติและพฤติกรรมที่แสดงออกและสังเกตได้ในสภาวะการณ์หนึ่ง ๆ หรืออาจเป็นพฤติกรรมที่ล่าช้า คือ บุคคลไม่ได้ปฏิบัติทันที แต่คาดคะเนว่าอาจปฏิบัติในโอกาสต่อไป เป็นพฤติกรรมต้องอาศัยพฤติกรรมระดับต่าง ๆ เป็นส่วนประกอบ ทั้งทางความรู้และทัศนคติ สามารถประเมินผลได้ง่าย แต่กระบวนการในการที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมนี้ต้องอาศัยเวลาและการตัดสินใจหลายขั้นตอน

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงาน มีดังนี้

2.1. คุณลักษณะส่วนบุคคล คุณลักษณะประชากร หมายถึง คุณลักษณะส่วนตัวของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน ประกอบด้วย

2.1.1 ลักษณะประชากร เป็นลักษณะที่ช่วยให้เห็นถึงภูมิหลังของบุคคล เช่น เพศ อายุ เชื้อชาติ สถานะทางเศรษฐกิจ สังคม สถานที่อยู่อาศัย ขนาดครอบครัว ตลอดจนสิ่งอื่น ๆ ที่คล้ายคลึงกัน อย่างไรก็ตามลักษณะประชากรอย่างเดียวยังไม่เป็นเครื่องชี้วัดที่ดีที่จะแสดงถึงผลการปฏิบัติงานที่ดี ทั้งนี้ยังมีสิ่งที่เกี่ยวข้องคือ ความรู้ ความสามารถ และลักษณะทางจิตวิทยา

2.1.2 ลักษณะด้านความสามารถ เป็นสิ่งหนึ่งที่สำคัญในการพิจารณาเลือกคนเพื่อมาดำเนินงาน ความรู้ความสามารถเป็นแรงจูงใจอย่างหนึ่งที่สามารถกระตุ้นให้เกิดความพยายามในการทำงานเป็นแรงจูงใจขั้นต้นที่มีผลกระทบต่อไหวพริบของบุคคลที่เขาขณะสภาพแวดล้อมได้ บุคคลที่รู้ดีกว่ามีความรู้ความสามารถในงานของเขา สามารถคิดได้ว่าเขาจะทำงานอย่างจริงจัง ดังนั้น ความรู้ความสามารถแบ่งได้ 2 ด้าน คือ ด้านกายภาพและด้านสมอง ซึ่งบ่อยครั้งได้ใช้ผลการเรียนเป็นเครื่องชี้วัดถึงแนวโน้มของความรู้ความสามารถด้านสมองและการปฏิบัติงาน

2.1.3 ลักษณะด้านจิตวิทยา เป็นการแสดงแนวโน้มของพฤติกรรม แต่ละบุคคลที่เกิดขึ้นและมีอิทธิพลค่อนข้างถาวรต่อพฤติกรรม ลักษณะทางจิตวิทยาเหล่านี้ เช่น ทักษะการรับรู้ ความต้องการ และบุคลิกภาพ เป็นต้น อย่างไรก็ตามความสำคัญของคุณลักษณะประชากรเหล่านี้ขึ้นอยู่กับธรรมชาติและความจำเป็นของแต่ละงาน ซึ่งคุณลักษณะประชากรจะต้องมีความเหมาะสมกับความจำเป็นของแต่ละงาน เพื่อที่จะนำไปสู่ผลการปฏิบัติงานที่ต้องการ

2.1.4 ความพยายามในการทำงาน คุณลักษณะประชากรที่มีความเหมาะสมกับความจำเป็นของงานนั้น ยังไม่สามารถที่จะทำให้บุคคลมีผลการปฏิบัติงานในระดับที่สูง ทั้งนี้ยังมีตัวแปรหนึ่งที่สำคัญและต้องมีก็คือ ต้องมีแรงจูงใจที่จะทำงาน เป็นแรงผลักดันภายในตัวบุคคลที่มีผลโดยตรงและคงไว้ซึ่งความพยายามในการทำงาน คนที่มีแรงจูงใจจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะช่วยกำหนดความพยายามในการทำงาน

2.1.5 การสนับสนุนจากองค์กรในการปฏิบัติงานของบุคคล จึงจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากองค์กรที่ปฏิบัติอยู่ บุคคลที่มีลักษณะบุคคลตรงกับ ความจำเป็นของงานและได้รับการจูงใจในระดับสูง อาจไม่เป็นผู้ปฏิบัติงานที่ดี หากได้รับการสนับสนุนที่ไม่เพียงพอจากหน่วยงานหรือที่เรียกว่า ข้อจำกัดด้านสถานการณ์ เช่น ขาดเวลาที่จะทำงาน งบประมาณ เครื่องมือ เครื่องใช้และวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับงาน ไม่ชัดเจน ระดับความคาดหวังของผลการปฏิบัติงานที่ไม่เหมาะสม ขาดอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงาน ขาดการช่วยเหลือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง และขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ไม่ชัดเจน เป็นต้น

สรุปได้ว่า การดำเนินงานเป็นพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกมาโดยการนำความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติที่มีต่องานมาเป็นองค์ประกอบในการแสดงพฤติกรรมออกมาเป็นความสามารถ เพื่อแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงาน ได้แก่ คุณลักษณะประชากร ความรู้ ความสามารถของบุคคล ความพยายามในการทำงาน การสนับสนุนจากองค์กร

แผนพัฒนาตำบล

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาตำบลเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้า ครอบคลุมระยะเวลาสามปี ให้มีการจัดทำทบทวนแผนสามปีเป็นประจำทุกปี เพื่อให้แผนงานโครงการต่าง ๆ ได้มีการปรับปรุงแก้ไขให้เป็นไปตามสภาวะความต้องการของประชาชน และมีความทันสมัยเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2548 : 1)

1. ลักษณะของแผนพัฒนาตำบล

แผนพัฒนาตำบล เป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้า ครอบคลุมระยะเวลาสามปี โดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี เป็นการแปลงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติโดยมีหลักคิดว่า ภายใต้อุทธศาสตร์การพัฒนาหนึ่ง ๆ มีแนวทางการพัฒนาได้มากกว่าหนึ่งแนวทาง และภายใต้อิงแนวทางหนึ่งมีโครงการหรือกิจกรรมได้มากกว่าหนึ่งโครงการหรือกิจกรรม

นอกจากนั้น แผนพัฒนาตำบลเป็นแผนที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับงบประมาณรายจ่ายประจำปี องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้แผนพัฒนาตำบลเป็นเครื่องมือในการจัดทำงบประมาณประจำปี เพื่อให้กระบวนการจัดทำงบประมาณเป็นไปด้วยความรอบคอบและผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน

โครงการที่บรรจุในแผนพัฒนาตำบล ควรมีสภาพความพร้อมอย่างน้อย 2 ประการ คือ (ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548. 2548 : 8)

1.1 มีความแน่นอนของกิจกรรมที่จะดำเนินการ โดยควรมีการประเมินถึงความเป็นไปได้ของโครงการหรือกิจกรรม รวมทั้งผลประโยชน์สาธารณะที่จะได้รับจากโครงการหรือกิจกรรม

1.2 กิจกรรมที่อยู่ในแผนปีแรกของห้วงระยะเวลาสามปี ควรมีความพร้อมในเรื่องรูปแบบและรายละเอียดทางเทคนิคพอสมควร เพื่อให้สามารถกำหนดรายการในแผนพัฒนาที่จะนำไปใช้จัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้ต่อไป

2. ลักษณะสำคัญของแผนพัฒนาตำบล

- 2.1 เป็นเอกสารที่แสดงความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์
- 2.2 เป็นเอกสารที่แสดงแนวทางการพัฒนาและวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจน และมีลักษณะเฉพาะเจาะจงที่ดำเนินการ
- 2.3 เป็นเอกสารที่แสดง โครงการ/กิจกรรมการพัฒนาที่จะดำเนินการเป็นห้วงระยะเวลาสามปี
- 2.4 เป็นเอกสารที่จะแสดงความเชื่อมโยงระหว่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากับงบประมาณรายจ่ายประจำปี

3. วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนาตำบล

- 3.1 เพื่อแสดงความสัมพันธ์เชื่อมโยงและสอดคล้องกันระหว่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และการจัดทำงบประมาณประจำปี
- 3.2 เพื่อแสดงแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปีที่มีความสอดคล้องและสามารถสนองตอบต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ
- 3.3 เป็นการจัดเตรียม โครงการพัฒนาต่าง ๆ ให้อยู่ในลักษณะที่พร้อมที่จะบรรจุในเอกสารงบประมาณประจำปี และนำไปปฏิบัติได้ทันทีเมื่อได้รับงบประมาณ

4. ขั้นตอนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล

หลังจากที่ได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนาในแผนยุทธศาสตร์แล้ว ก็จะต้องถึงขั้นตอนในการแปลงสู่การปฏิบัติโดยการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ซึ่งได้กำหนดขั้นตอนการจัดทำเป็นแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปดำเนินการ 7 ขั้นตอน ดังนี้

4.1 ขั้นการเตรียมการจัดทำแผน

4.1.1 หน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดทำแผนพัฒนา เข้าพบผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ ความสำคัญ และความจำเป็นในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี เพื่อให้ผู้บริหารทราบถึงภารกิจที่จะต้องดำเนินการต่อไป และดำเนินการเสนอโครงการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ห้วงปี พ.ศ. 2552 ถึง 2554 ผ่านปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

หนองจุงสวรรค์ให้ผู้บริหารท้องถิ่นอนุมัติ โครงการดังกล่าวจะเป็นการกำหนดทรัพยากรในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี และกำหนดปฏิทินการทำงานไว้อย่างชัดเจน

4.1.2 หน่วยงานที่รับผิดชอบ แจ้างโครงการที่ได้รับอนุมัติให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ ได้แก่ คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น หน่วยงานภายใน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาคม

4.2 ขั้นตอนการคัดเลือกยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนา

4.2.1 คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา สรูปยุทธศาสตร์การพัฒนา แนวทางการพัฒนาจากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา พร้อมทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ปัญหาความต้องการของท้องถิ่น รวมทั้งสรุปยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัด อำเภอ และนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

4.2.2 คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น จัดการประชุมร่วมระหว่าง คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น ประชาคมท้องถิ่น และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันพิจารณา โดยในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีในปีแรก ให้เวทีการประชุมร่วมกันดังกล่าว คัดเลือกยุทธศาสตร์การพัฒนา แนวทางการพัฒนาที่นำมาใช้เป็นแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาสามปี เพื่อเป็นกรอบในการพิจารณาจัดทำโครงการ/กิจกรรมในแผนพัฒนาสามปีต่อไป

แต่สำหรับการจัดทำแผนพัฒนาตำบลครั้งต่อไป (เมื่อครบรอบหนึ่งปี) ให้เวทีการประชุมร่วมพิจารณาทบทวนดูว่า จากยุทธศาสตร์ แนวทางการพัฒนาที่ได้คัดเลือกและโครงการ/กิจกรรมที่กำหนด มีความเหมาะสมหรือไม่ ซึ่งในขั้นตอนนี้ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีในปีต่อไปจะสามารถนำยุทธศาสตร์การพัฒนา แนวทางการพัฒนาที่จะนำมาใช้เป็นกรอบการจัดทำแผนพัฒนาสามปีก็ได้ รวมทั้งกำหนดโครงการ/กิจกรรมที่จะเพิ่มหรือตัดทอนลงได้

4.2.3 เมื่อได้แนวทางการพัฒนาแล้ว เวทีการประชุมร่วมพิจารณาว่า จะมีโครงการ/กิจกรรมใดบ้างที่ต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแนวทางการพัฒนาที่คัดเลือกมาใช้เป็นกรอบในการพัฒนา

4.2.4 โครงการ/กิจกรรมที่พิจารณากำหนด อาจมีเป็นจำนวนมาก ดังนั้น จะต้องมีการดำเนินการ ดังนี้

1) พิจารณาความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างยุทธศาสตร์หรือระหว่างแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น จะต้องกำหนดช่วงเวลาการดำเนินงานที่สอดคล้องกัน

2) ให้พิจารณานำโครงการ/กิจกรรม จากแผนชุมชนที่เกินขีดความสามารถในการดำเนินการของชุมชนที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ประกอบการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

3) มีการจัดลำดับความสำคัญของโครงการ/กิจกรรม เพื่อที่จะบรรจุลงในแผนพัฒนาสามปีได้อย่างเหมาะสม

4.3 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ดำเนินการสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นต่อการจัดทำแผนพัฒนาสามปี วิเคราะห์ว่ายุทธศาสตร์การพัฒนา แนวทางการพัฒนาที่เลือก ต้องการข้อมูลประเภทใดเป็นพิเศษ ต้องการข้อมูลห้วงเวลาใด และจะเก็บข้อมูลจากแหล่งใด เพื่อเป็นข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์แนวทางการพัฒนา โครงการ/กิจกรรมได้อย่างถูกต้อง โดยในการเก็บรวบรวมข้อมูลจะต้องเก็บข้อมูลทั้งข้อมูลภายในองค์กรและข้อมูลภายนอก เพื่อสามารถนำมาวิเคราะห์ SWOT ได้

4.3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย 4 กิจกรรมหลัก คือ

- 1) การประเมินผลการพัฒนาที่ผ่านมา
- 2) การคัดเลือกยุทธศาสตร์การพัฒนา
- 3) การจัดลำดับความสำคัญของแนวทางการพัฒนา
- 4) การตัดสินใจเลือกแนวทางการพัฒนาในห้วงสามปี

4.4 ขั้นตอนการกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา

4.4.1 หลังจากได้แนวทางการพัฒนาในช่วงสามปีแล้ว ให้ที่ประชุมร่วมกันพิจารณาคัดเลือกวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์การพัฒนา มาจัดทำเป็นวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา โดยพิจารณาเลือกวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์พัฒนาจากแผนยุทธศาสตร์พัฒนาที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี โดยนำวัตถุประสงค์ดังกล่าวมาจัดทำเป็นวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี

4.4.2 ที่ประชุมร่วมกันพิจารณากำหนดโครงการ/กิจกรรมการพัฒนาที่จะต้องดำเนินการตามแนวทางที่คัดเลือก และโดยที่กิจกรรมที่จะดำเนินการย่อมมีความหลากหลาย ซึ่งพิจารณาในประเด็นดังต่อไปนี้ด้วย คือ

1) พิจารณากิจกรรมที่ต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนาที่กำหนดอย่างรอบคอบ

- 2) พิจารณาจัดลำดับความสำคัญของโครงการ/กิจกรรม
ควรพิจารณาทั้งภายใต้แนวทางเดียวกันและระหว่างแนวทางการพัฒนา
- 3) พิจารณาถึงความเชื่อมโยงของกิจกรรมทั้งในด้าน
กระบวนการดำเนินงานและในด้านของผลการดำเนินการ เพื่อบรรจุกิจกรรมลงในปี
ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
- 4) พิจารณาคัดเลือกโครงการ/กิจกรรม จากความจำเป็นเร่งด่วน
ขีดความสามารถทางทรัพยากรการบริหาร และความเชื่อมโยงของกิจกรรมและระยะเวลาที่
จะดำเนินการ

4.5 ขั้นตอนการจัดทำรายละเอียดโครงการ/กิจกรรมการพัฒนา

คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พิจารณาคัดเลือกโครงการที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี มาจัดทำรายละเอียดโครงการในด้านเป้าหมาย ผลผลิต ผลลัพธ์ งบประมาณ ระยะเวลา ผู้รับผิดชอบ และตัวชี้วัดความสำเร็จ โดยเน้นการศึกษารายละเอียดของกิจกรรมที่จะดำเนินการในปีแรกของแผนพัฒนาสามปี เพื่อให้สามารถนำไปจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้ต่อไป

4.6 ขั้นตอนการจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี

4.6.1 คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี

4.6.2 คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จัดเวทีประชาคม ซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น ประชาคมท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสนอร่างแผนพัฒนาสามปี และรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ แล้วนำไปปรับปรุงแผนพัฒนาสามปีให้สมบูรณ์ต่อไป

4.6.3 คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น นำร่างแผนพัฒนาสามปีที่ปรับปรุงแล้ว เสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อพิจารณา

4.7 ขั้นตอนการอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี

4.7.1 คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นเสนอร่างแผนพัฒนาสามปีที่ผ่านการพิจารณาให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นหรือเสนอคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอในกรณีที่มีการมอบอำนาจ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบโดยมีกระบวนการเช่นเดียวกับขั้นตอนที่ 9 ของการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

4.7.2 ผู้บริหารท้องถิ่นนำร่างแผนพัฒนาสามปีที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น หรือคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอในกรณีที่มีการมอบอำนาจ เสนอขอรับอนุมัติจากสภาท้องถิ่น

4.7.3 เมื่อสภาท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติแผนพัฒนาสามปีแล้ว สภาท้องถิ่นจะส่งให้ผู้บริหารท้องถิ่นประกาศใช้แผนพัฒนาสามปีและนำไปปฏิบัติ รวมทั้งแจ้งสภาท้องถิ่น คณะกรรมการพัฒนาจังหวัด คณะกรรมการพัฒนาอำเภอ คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น คณะอนุกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งประกาศให้ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบโดยทั่วกัน

5. ประโยชน์ของการจัดทำแผนพัฒนาตำบล

การจัดทำแผนพัฒนาตำบล เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้พิจารณาอย่างรอบคอบ เพื่อนำมาตัดสินใจกำหนดแนวทางการดำเนินงานและใช้ทรัพยากรทางการบริหารของท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนในตำบล การจัดทำแผนพัฒนามีประโยชน์ ดังนี้

5.1 ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินงานแบบมีทิศทาง มุ่งตรงไปยังจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างสะดวกและเกิดผลดี

5.2 ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมตามความต้องการของประชาชน

5.3 ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถใช้แผนพัฒนาตำบลเป็นแนวทางในการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณ

5.4 ทำให้งานในฝ่ายต่าง ๆ มีการประสานกันดี กิจกรรมที่ดำเนินมีความต่อเนื่องกัน ก่อให้เกิดความเป็นระเบียบในงานต่าง ๆ ที่ทำ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรต่าง ๆ อย่างคุ้มค่า นับว่าเป็นการลดต้นทุนที่ดี ก่อให้เกิดความประหยัดกับองค์กร

5.5 ทำให้ประชาชนได้ทราบล่วงหน้าว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินกิจกรรมอะไรบ้าง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการติดตามตรวจสอบและการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปด้วยความถูกต้อง โปร่งใส

6. การนำแผนพัฒนาตำบลไปสู่การปฏิบัติและการติดตามประเมินผล

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 หมวด 5 ข้อ 24 เมื่อแผนพัฒนาตำบลได้รับความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแล้ว ให้ผู้บริหารท้องถิ่นประกาศใช้แผนที่อนุมัติแล้วและนำไปปฏิบัติ รวมทั้งแจ้งสภาท้องถิ่น คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดบูรณาการ องค์การบริหารส่วนจังหวัด อำเภอ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประกาศให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบโดยทั่วกันภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ประกาศใช้ และปิดประกาศโดยเปิดเผยไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

6.1 การติดตามและประเมินผล

6.1.1 องค์กรรับผิดชอบในการติดตามและประเมินผล ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 หมวด 6 ข้อ 28 ให้ผู้บริหารท้องถิ่นแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลประกอบด้วย

- 1) สมาชิกสภาท้องถิ่นที่สภาท้องถิ่นคัดเลือก จำนวน 2 คน
- 2) ผู้แทนประชาคมท้องถิ่นที่ประชาคมท้องถิ่นคัดเลือก จำนวน 3 คน
- 3) หัวหน้าส่วนราชการบริหารที่คัดเลือกกันเอง จำนวน 2 คน
- 4) ผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือก จำนวน 2 คน

6.1.2 คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- 1) ดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา
- 2) รายงานผลและเสนอความเห็นซึ่งได้จากการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาต่อผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอต่อสภาท้องถิ่น คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น และประกาศผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบโดยทั่วกันอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ภายในเดือนธันวาคมของทุกปี ทั้งนี้ให้ปิดประกาศโดยเปิดเผยไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

- 3) แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อช่วยปฏิบัติงานตามที่เห็นสมควร

6.1.3 การกำหนดวิธีการติดตามและประเมินผล

1) การติดตาม จะทำให้ทราบว่าขณะนี้ได้มีการปฏิบัติตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาดังไรแล้ว สามารถใช้เทคนิค เครื่องมือในการติดตาม เช่น แผนภูมิ ทำให้หน่วยงานสามารถติดตามได้ว่า การดำเนินการตามยุทธศาสตร์มีการดำเนินการในช่วงใด

2) การประเมินผล จำเป็นต้องมีเกณฑ์และตัวชี้วัดเพื่อใช้เป็นกรอบในการประเมินผล เพื่อให้เกิดความชัดเจน เป็นระบบ มีมาตรฐาน และเป็นที่ยอมรับ โดยประกอบด้วยเกณฑ์ที่สำคัญ 2 ระดับ คือ เกณฑ์การประเมินหน่วยงาน และเกณฑ์การประเมินโครงการ

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองสูงสวรรค์

1. สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองสูงสวรรค์ อำเภอโกสุม จังหวัดมหาสารคาม

1.1 ที่ตั้ง องค์การบริหารส่วนตำบลหนองสูงสวรรค์ ตั้งอยู่หมู่ที่ 8 บ้านน้ำเที่ยง ตำบลหนองสูงสวรรค์ ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของอำเภอโกสุมพิสัย อยู่ห่างจากอำเภอ 18 กิโลเมตร ห่างจากตัวจังหวัด 48 กม. มีเนื้อที่ 34.98 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 21,862 ไร่ และมีอาณาเขตติดต่อ (องค์การบริหารส่วนตำบลหนองสูงสวรรค์. 2553 : 7) ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลแพงและตำบลหนองบอน อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลหนองเหล็ก อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม
 ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลเหล่า อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม
 ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลวังยาวและตำบลคอนกลาง อำเภอโกสุมพิสัย

จังหวัดมหาสารคาม

1.2 เขตการปกครอง

จำนวนหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองสูงสวรรค์ จำนวนหมู่บ้าน 10 หมู่บ้าน ได้แก่

ตารางที่ 1 จำนวนหมู่บ้านและจำนวนครัวเรือน

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน
1	บ้านหนองกุง	103
2	บ้านหนองสวรรค์	194
3	บ้านหนองกุงใต้	103
4	บ้านเหล่าโพธิ์	77
5	บ้านเหล่าโพธิ์ชัย	137
6	บ้านศาลา	155
7	บ้านหญ้าขาว	81
8	บ้านน้ำเที่ยง	136
9	บ้านหนองกุงพัฒนา	99
10	บ้านหญ้าขาวพัฒนา	88
รวมทั้งสิ้น		1,173

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุงสวรรค์. 2553 : 7

1.3 ประชากร

ประชากรรวมทั้งสิ้น 5,084 คน เป็นชาย 2,525 คน หญิง 2,559 คน
หมู่บ้านที่มีจำนวนประชากรมากที่สุด ได้แก่ บ้านหนองสวรรค์ หมู่ 2 จำนวน 745 คน
(ข้อมูล ณ วันที่ 21 ธันวาคม 2553)

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรแยกตามเพศ

หมู่ที่	บ้าน	จำนวนประชากร		รวม
		ชาย	หญิง	
1	บ้านหนองกุง	191	204	395
2	บ้านหนองสวรรค์	363	382	745
3	บ้านหนองกุงใต้	240	216	456
4	บ้านเหล่าโพธิ์	193	178	371
5	บ้านเหล่าโพธิ์ชัย	299	313	612

หมู่ที่	บ้าน	จำนวนประชากร		รวม
		ชาย	หญิง	
6	บ้านศาลา	350	315	665
7	บ้านหญ้าขาว	197	200	397
8	บ้านน้ำเที่ยง	314	328	642
9	บ้านหนองกุ้งพัฒนา	187	198	385
10	บ้านหญ้าขาวพัฒนา	191	225	416
รวมทั้งสิ้น		2,525	2,559	5,084

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ้งสวรรค์. 2553 : 8

1.4 สภาพทางเศรษฐกิจของตำบลหนองกุ้งสวรรค์

สภาพเศรษฐกิจของตำบลหนองกุ้งสวรรค์เปรียบเทียบกับเกณฑ์เฉลี่ยรายได้ 20,000 บาท/คน/ปี เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางเกษตรกรรม ส่วนราษฎรที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ เช่น รับจ้างทั่วไป ค้าขาย และรับราชการ

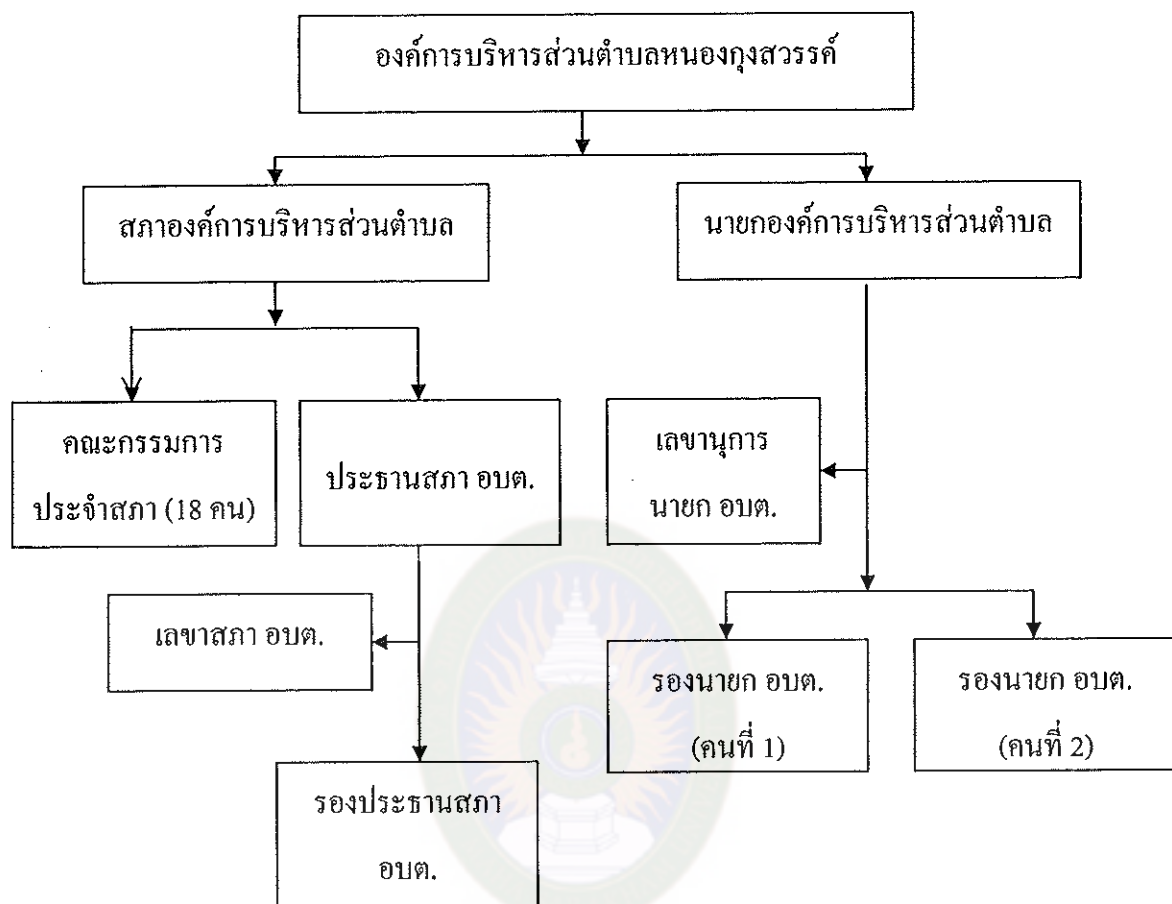
2. ข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพของท้องถิ่น

2.1. โครงสร้าง

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ้งสวรรค์ เดิมเป็นสภาตำบลหนองกุ้งสวรรค์ และได้รับการยกฐานะจากสภาตำบลหนองกุ้งสวรรค์ ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดตั้งสภาตำบลหนองกุ้งสวรรค์ อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ประจำปี พ.ศ. 2540 แบ่งการบริหารออกเป็น 2 ฝ่าย ดังนี้ (องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ้งสวรรค์. 2553 : 9)

2.1.1 ฝ่ายการเมืองการบริหาร

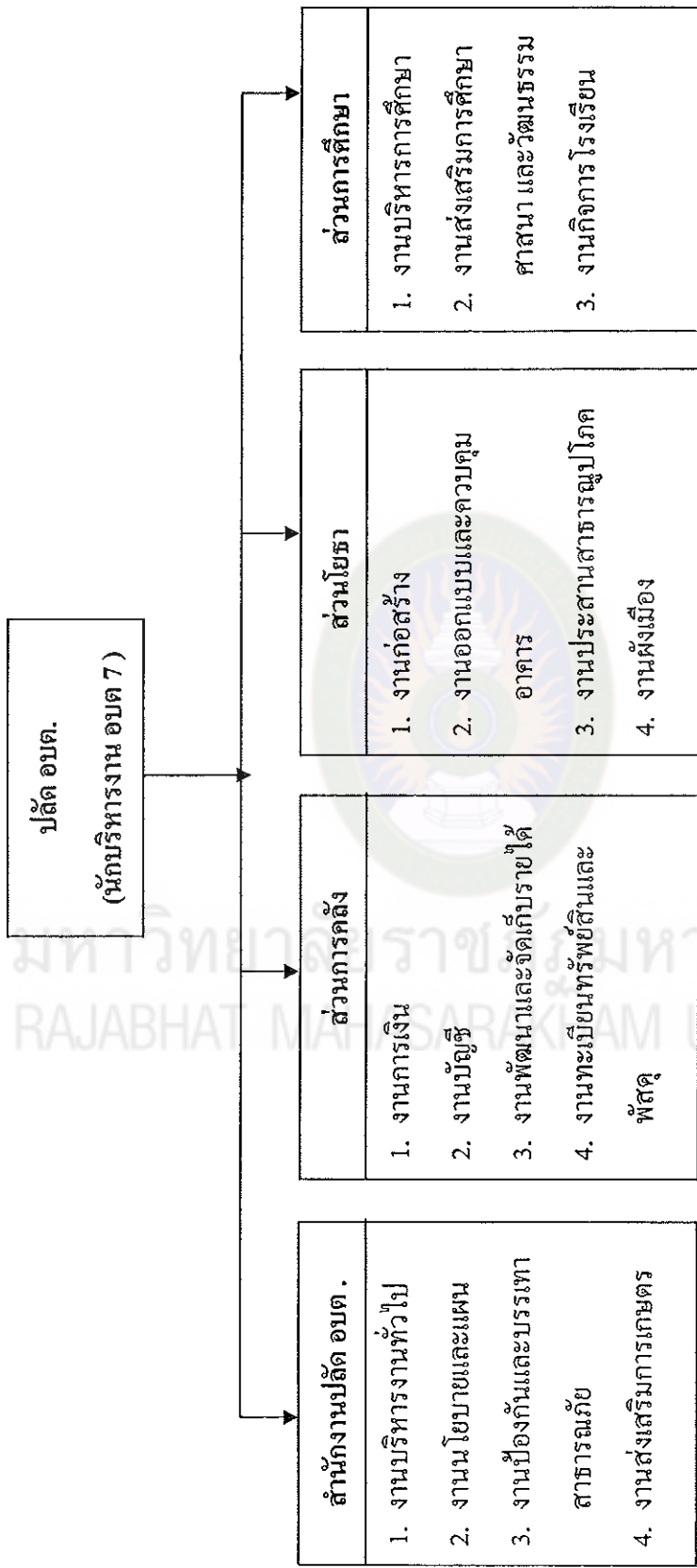
โครงสร้างและอัตรากำลังในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุ้งสวรรค์ ดังแผนภูมิที่ 3

แผนภาพที่ 3 โครงสร้างการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองสูงสวรรค์
ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลหนองสูงสวรรค์, 2553 : 10

2.1.2 ฝ่ายการเมืองการบริหาร

โครงสร้างส่วนราชการในองค์การบริหารส่วนตำบลหนองสูงสวรรค์ ประกอบไปด้วย 4 ส่วนราชการ คือ สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนการคลัง ส่วนโยธา และส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จำนวนบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองสูงสวรรค์มีบุคลากรจำนวน 18 คน ดังแผนภูมิที่ 4

แผนภาพที่ 3 โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการองค์การบริหารส่วนตำบลหนองสูงสวรรค์

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลหนองสูงสวรรค์, 2553 : 11

2.2 งบประมาณ

รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ประจำปี 2553 จำนวน 13,624,792.92 บาท (ข้อมูล ณ วันที่ 31 เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2553) แยกเป็น

2.2.1 เงินที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง จำนวน 176,416.63 บาท

2.2.2 เงินที่ส่วนการคลังจังหวัดจัดเก็บให้ จำนวน 4,761,194.04 บาท

2.2.3 เงินอุดหนุนจากรัฐบาล จำนวน 8,677,114.75 บาท

2.2.4 เงินรายได้จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล (คอกเบี้ยเงินฝาก) จำนวน 10,067.50 บาท

3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านที่ดินตามแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกงสุวรรณค์ อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกงสุวรรณค์ มียุทธศาสตร์การพัฒนา ประกอบด้วย 7 ยุทธศาสตร์ ดังนี้ (องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกงสุวรรณค์. 2553 : 17-19)

3.1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการคมนาคมขนส่งและโครงสร้างพื้นฐาน โดยมีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

3.1.1 การก่อสร้าง พื้นฟู บำรุงรักษาถนนและผิวจราจรสำหรับการคมนาคมขนส่ง

3.1.2 การขยาย พัฒนา ปรับปรุงเขตไฟฟ้าและไฟฟ้าส่องสว่าง
อย่างทั่วถึง

3.1.3 การก่อสร้าง ปรับปรุงระบบประปาหมู่บ้าน

3.1.4 การพัฒนา ปรับปรุงและบำรุงรักษาแหล่งน้ำเพื่ออุปโภคบริโภค

และการเกษตร

3.1.5 ก่อสร้าง ปรับปรุง ซ่อมแซม สะพาน ซ่องลอคเหลี่ยม
ท่อระบายน้ำ ร่องระบายน้ำ

มีจำนวนทั้งหมด 42 โครงการ งบประมาณทั้งหมด 7,439,000 บาท

3.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

3.2.1 การพัฒนา ส่งเสริมอาชีพ กลุ่มอาชีพ เพื่อนำไปสู่การสร้างเศรษฐกิจชุมชนและการดำเนิน

3.2.2 การส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดการละมาตรฐานผลิตภัณฑ์รวมทั้งเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มเพื่อนำไปสู่กระบวนการวิสาหกิจชุมชน

มีจำนวนทั้งหมด 7 โครงการ งบประมาณทั้งหมด 700,000 บาท

3.3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต การพัฒนาสังคมและสวัสดิการ

3.3.1 การส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาด้านสาธารณสุขการควบคุมป้องกันโรคและสุขภาพอนามัย

3.3.2 การสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ การกีฬา นันทนาการ เพื่อพัฒนาทักษะและการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

3.3.3 การส่งเสริม สนับสนุน เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาสและผู้เปราะบางและการส่งเสริม สนับสนุนประชาชนให้ได้รับและเข้าถึงสวัสดิการและบริการสาธารณะที่พึงได้รับจากรัฐ

มีจำนวนทั้งหมด 33 โครงการ งบประมาณทั้งหมด 5,790,000 บาท

3.4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย

3.4.1 การพัฒนา ส่งเสริม การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

3.4.2 การส่งเสริมและพัฒนาด้านจิตใจแก่ประชาชน การพัฒนาส่งเสริมและเสริมสร้างความแข็งแกร่งขององค์กรชุมชนทุกระดับ

3.4.3 การสนับสนุน ส่งเสริมให้เกิดความตระหนักถึงโทษของยาเสพติดและเกิดการเฝ้าระวังปัญหาเสพติดและอบายมุขต่าง ๆ และการส่งเสริมการสร้างชุมชนสังคม ให้เป็นสังคม ชุมชนแห่งการเรียนรู้ นำอยู่ ปลอดภัยและเพื่อให้เกิดความสามัคคีในชุมชน

มีจำนวนทั้งหมด 14 โครงการ งบประมาณทั้งหมด 545,000 บาท

3.5 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

3.5.1 การสร้างโอกาสแก่ประชาชนในการเข้าถึงบริการทางการศึกษา ทั้งในและนอกระบบและส่งเสริมพัฒนาให้เกิดศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ชุมชนและส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้

3.5.2 การอนุรักษ์ ส่งเสริม พัฒนา ทะนุบำรุง ศาสนา ศาสนสถาน วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นเพื่อเป็นศูนย์กลางแห่งการยึดเหนี่ยวจิตใจ และการส่งเสริมการเรียนรู้อันเกิดจากภูมิ ปัญญาท้องถิ่นและปราชญ์ชาวบ้าน

มีจำนวนทั้งหมด 10 โครงการ งบประมาณทั้งหมด 430,000 บาท

3.6 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3.6.1 การสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู รักษาและพัฒนา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและการป้องกันกำจัดมลภาวะขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล และการส่งเสริมและสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีการเกษตร

3.6.2 การส่งเสริม พัฒนาระบบชลประทานและการบริหารจัดการน้ำ อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพและการส่งเสริมการพัฒนาแหล่งน้ำตามธรรมชาติ เพื่อใช้สำหรับการเกษตรกรรมและการอุปโภคบริโภค

มีจำนวนทั้งหมด 7 โครงการ งบประมาณทั้งหมด 340,000 บาท

3.7 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการเมืองการบริหารและการพัฒนาบุคลากร

3.7.1 การส่งเสริมบุคลากรให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง อย่างต่อเนื่องอยู่เสมอเพื่อนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการพัฒนา

3.7.2 การส่งเสริมให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมือง การประชาพิจารณ์ การออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ และการส่งเสริมการดำเนินงานภายใต้แนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ รวมทั้งการสร้างความรู้ความเข้าใจ แก่ประชาชน (Good Governance) ในเรื่องบทบาทหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สิทธิที่พึงได้รับ กฎหมาย ระเบียบต่างๆ ที่เป็นประโยชน์และที่เกี่ยวข้อง

3.7.3 ส่งเสริมการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

3.7.4 จัดหา ปรับปรุงและบำรุงรักษาวัสดุ-ครุภัณฑ์ ตลอดจนห้เครื่องใช้ สำนักงานและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน

มีจำนวนทั้งหมด 16 โครงการ งบประมาณทั้งหมด 2,300,000 บาท

4. ผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนา

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกงสุวรรณค์ อำเภอโกสุมพิสัย
จังหวัดมหาสารคาม ได้ติดตามประเมินผลแผนพัฒนาสามปี ประจำปี พ.ศ. 2553
(องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกงสุวรรณค์. 2553 : 8) ดังนี้

ตารางที่ 3 จำนวนโครงการที่ปรากฏอยู่ในแผน และจำนวนโครงการที่ได้ปฏิบัติ

ยุทธศาสตร์	จำนวนโครงการ	
	จำนวนโครงการ ที่ปรากฏอยู่ใน แผน	จำนวน โครงการที่ได้ ปฏิบัติ
1. ด้านคมนาคมขนส่งและโครงสร้างพื้นฐาน	42	29
2. ด้านเศรษฐกิจ	7	5
3. ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต การพัฒนาสังคมและ สวัสดิการ	33	27
4. ด้านการจัดระเบียบชุมชนสังคมและรักษาความ สงบเรียบร้อย	14	9
5. ด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	10	7
6. ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	7	2
7. ด้านการเมืองการบริหารและการพัฒนาบุคลากร	16	16
รวม	129	95

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกงสุวรรณค์. 2553 : 8

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พัชรินทร์ คำมี (2549 : 187) ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเป่า อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง จากการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานด้านต่าง ๆ 8 ด้าน พบว่า ด้านสังคม ด้านสาธารณสุข ด้านโครงสร้างพื้นฐาน และด้านการเมืองและการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ด้านแหล่งน้ำ อยู่ในระดับปานกลาง และด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับน้อย เพศชาย และเพศหญิง อายุต่างกัน อาชีพต่างกัน มีระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารงานด้านสังคม ด้านสาธารณสุข ด้านโครงสร้างพื้นฐาน และด้านการเมืองและการบริหาร ด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ด้านแหล่งน้ำ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน อายุต่างกันมีระดับความพึงพอใจต่อการบริหารงานด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ด้านเศรษฐกิจ แตกต่างกัน

เยาวภา ถิ่นชัยภูมิ (2547 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองไผ่ในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่นโดยรวมอยู่ในระดับน้อย และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการพัฒนาสังคมและวัฒนธรรมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการพัฒนาด้านแหล่งน้ำ มีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับน้อย โดยสรุปผลการศึกษาคั้งนี้ประชาชนในท้องถิ่นมีความต้องการที่จะให้พัฒนาท้องถิ่นหลาย ๆ ด้านควบคู่กันไป โดยเฉพาะการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ด้านแหล่งน้ำ และด้านโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งเป็นหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่จะต้องพัฒนาและส่งเสริมในการพัฒนามากขึ้น เพื่อประโยชน์ของประชาชน

ทศพล สุทรวงศ์ (2550 : 44) ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลริมกก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จากการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการทำงานของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการทำงานของคณะผู้บริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ความพึงพอใจของประชาชน

ที่มีต่อการทำงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

วัชรินทร์ ปวงใจ (2550 : 51-52) ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจและความต้องการของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฮ้อ อำเภอกพาน จังหวัดเชียงราย จากการศึกษา พบว่า ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฮ้อ อำเภอกพาน จังหวัดเชียงราย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกรายด้าน พบว่า ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคมและการรักษาความสงบเรียบร้อยอยู่ในระดับมาก ความต้องการของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฮ้อ อำเภอกพาน จังหวัดเชียงราย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกรายด้านพบว่า ด้านศิลปวัฒนธรรมจารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านโครงสร้างพื้นฐานอยู่ในระดับมาก ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฮ้อ อำเภอกพาน จังหวัดเชียงราย จำแนกตามหมู่บ้าน อาชีพ และระดับการศึกษา พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

แจ่มศรี โกแสนตอ (2550 : 93) ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลสันทราย อำเภอมือง จังหวัดเชียงราย จากการศึกษา พบว่า ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลสันทราย อำเภอมือง จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีระดับความพึงพอใจสูงสุดคือ ด้านความมั่นคงและปลอดภัยในพื้นที่ รองลงมาคือด้านการพัฒนาด้านการคมนาคม และด้านที่มีความพึงพอใจต่ำสุดคือ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว สำหรับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลสันทราย อำเภอมือง จังหวัดเชียงราย แยกตามสาขาอาชีพ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจต่างกัน ข้อเสนอแนะด้านการพัฒนาด้านการคมนาคมควรมีการจัดทำป้ายบอกทาง ด้านการส่งเสริมการเกษตรควรมีการขุดลอกลำเหมืองและจัดระบบป้องกันน้ำ ด้านการพัฒนาสังคมและทรัพยากรมนุษย์ ควรมีการส่งเสริมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพและมีอุปกรณ์ สถานที่ออกกำลังกาย ด้านการพัฒนาตำบลสันทรายให้เป็นเมืองน่าอยู่ ด้านการบริหารจัดการ ควรมีการปฏิบัติงานโปร่งใส เปิดโอกาสให้ประชาชนตรวจสอบการปฏิบัติงาน

จรรवरณ พุ่มสงวน (2550 : 55-60) ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนเทียน จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขุนเทียน จังหวัดนนทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับสูง พิจารณารายด้าน ด้านนโยบายและการวางแผน โดยรวมอยู่ในระดับสูง ด้านเจ้าหน้าที่ โดยรวมอยู่ในระดับสูง ด้านสถานที่ โดยรวมอยู่ในระดับสูง ด้านข้อมูลข่าวสาร โดยรวมอยู่ในระดับสูง

ปรีชญา เมืองสุข (2550 : 57-62) ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลไร่ส้ม อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี ผลวิจัยพบว่า

1. ประชาชนตำบลไร่ส้ม อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับปานกลาง
2. ประชาชนตำบลไร่ส้ม อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี มีความพอใจต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลไร่ส้ม อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมอยู่ในระดับพอใจ
3. ประชาชนตำบลไร่ส้ม อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี ที่มีเพศ สถานภาพ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ต่างมีความพึงพอใจต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบลไร่ส้ม อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมแตกต่างกัน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของรัฐนั้น รัฐต้องให้บริการที่เป็นกันเอง รวดเร็วทันเวลา ถูกต้อง โปร่งใส เสมอภาค เพียงพอ ต่อเนื่อง สอดคล้องกับความต้องการของบุคคลส่วนใหญ่ ซึ่งผู้ศึกษาได้นำผลการศึกษามาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาเพราะมีความสอดคล้องกับการให้บริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างเหมาะสม

สกุณา ทองพฤกษ์ (2552 : 81) ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารงานตามแผนพัฒนาตำบลของเทศบาลตำบลศรี่ง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย พบว่าระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารงานตามแผนพัฒนาตำบลของเทศบาลตำบลศรี่ง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย จำแนกตามหมู่บ้าน ภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านเศรษฐกิจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สังคมและการเมือง ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการส่งเสริมกิจการบ้านเมืองที่ดี ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการส่งเสริมความมั่นคงของรัฐ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

วาสนา ทรัพย์ทวี (2552 : 62-64) ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารงานตามแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยซ้อ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย พบว่า

1. ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุอยู่ระหว่าง 31-60 ปี และเป็นอาชีพเกษตรกรมากที่สุด รองลงมาคือ อาชีพค้าขาย

2. ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารงานตามแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยซ้อ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและบริการสาธารณะ ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สังคมและการเมือง ด้านการส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี อยู่ในระดับมาก และด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและขจัดความยากจน ด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านการส่งเสริมการรักษาความมั่นคงของรัฐ อยู่ในระดับปานกลาง

3. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารงานตามแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยซ้อ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย จำแนกตามอาชีพ พบว่าอาชีพเกษตรกรกับอาชีพค้าขายมีความพึงพอใจต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ในด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและบริการสาธารณะ

4. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารงานตามแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยซ้อ อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย จำแนกตามหมู่บ้าน มีความพึงพอใจต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ทั้ง 6 ด้าน

รสสุคนธ์ อินโน (2552 : 59) ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารงานตามแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย พบว่าระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารงานตามแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านโครงสร้างพื้นฐานและบริการสาธารณะ รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สังคมและการเมือง และน้อยที่สุด คือ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า การศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารงานตามแผนพัฒนาตำบลในแต่ละท้องถิ่น โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งระดับความพึงพอใจของประชาชนขึ้นอยู่กับผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ ประกอบกับปัจจัยหลาย ๆ ด้านในแต่ละพื้นที่ย่อมมีความแตกต่างกัน ทั้งในส่วนของศักยภาพในพื้นที่ โดยเฉพาะปัญหาและความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่ย่อมมีความแตกต่างกันไปด้วย ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการดำเนินงานตามแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุงสวรรค์ การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจจำแนกตามขนาดของหมู่บ้าน ขนาดกลาง ขนาดเล็ก ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นต่อการบริหารตามแผนพัฒนาตำบล และผลการศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกุงสวรรค์สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลครั้งต่อไป เพื่อให้ประชาชนมีความพึงพอใจสูงสุดและช่วยให้การบริหารงานของผู้บริหารมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ประชาชนในท้องถิ่นได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง